

OPENART

LÄRARHANDLEDNING 2026

Innehåll

Information till lärare.....	2
OPENART.....	2
Introducera klassen till samtidskonst	3
Lär dig ett konstord: Vad är en konstbiennial?	3
KARTA ÖVER OPENART 2026	4
Varvara & Mar – A Needle in a Haystack.....	5
Rören/Johannessen – Solastalgia Pangolin	6
Mark Jenkins – Glazed Paradise.....	7
LILITH – Jag är extrem.....	8
Rören/Johannessen – Archiving Peak Oil.....	9
Gina Disobey – PASSING	10
Christian Ristow – Emotions Are Like The Weather.....	11
Doris Apelqvist – Mellan kosmisk superabundans och mikrad makaronilåda	12
Kim Demåne – Drömmar i staden.....	13
JAM Public – Reversed Zoo	14

Information till lärare

Detta underlag är producerat för konstbiennalen OpenArt 2026.Handledningen riktar sig till lärare som besöker utställningen tillsammans med elever, på visning eller på egen hand, och syftet är att ge en pedagogisk överblick av utställningen och ingångar till att arbeta vidare med konsten i klassrummet.

Övningar med förslag på skapande är riktade till förskola, låg- och mellanstadium och diskussionsfrågorna är i första hand för högstadium och gymnasium.Handledningens teman passar särskilt bra inom ämnena bild och form, samhällskunskap och historia.

OPENART

OPENART är en konstbiennial vilket betyder att utställningen återkommer vartannat år och detta är tionde utställningen. Under årets biennial visas konst från flera olika länder och konstverk med stora variationer i uttryck och gestaltning. I år har vi 35 deltagande konstnärer från bland annat Sverige, Estland, Italien, Syrien, Argentina och USA för att nämna några.

Introducera klassen till samtidskonst

På OPENART möter du samtidskonst, alltså nutida konst som förhåller sig till vår samtid i någon mening. Gränserna för vad konst är eller kan vara flyttas ständigt. Konst behöver inte vara estetiskt tilltalande och kan lika gärna vara provocerande, ful eller grotesk. Samtidskonsten speglar och kommenterar vårt samhälle, ställer frågor och får oss ibland att se med nya ögon på tillvaron.

Betraktarens upplevelse är lika viktig som konstnärens avsikt och det finns ingen tolkning som är rätt eller fel. Det fina med konsten är att den är öppen för tolkning och att alla upplever konst på olika sätt. Vi är olika individer och har skilda erfarenheter och kunskaper med oss vilket gör att ingen konstupplevelse är identisk med någon annan.

Konsten väcker inte sällan känslor. Känslorna är en bra utgångspunkt för att starta samtal och diskutera likheter och olikheter inom klassen och en bra grund för att öka förståelsen för varandras olika åsikter. Låt gärna känslor och åsikter ta plats i diskussionerna.

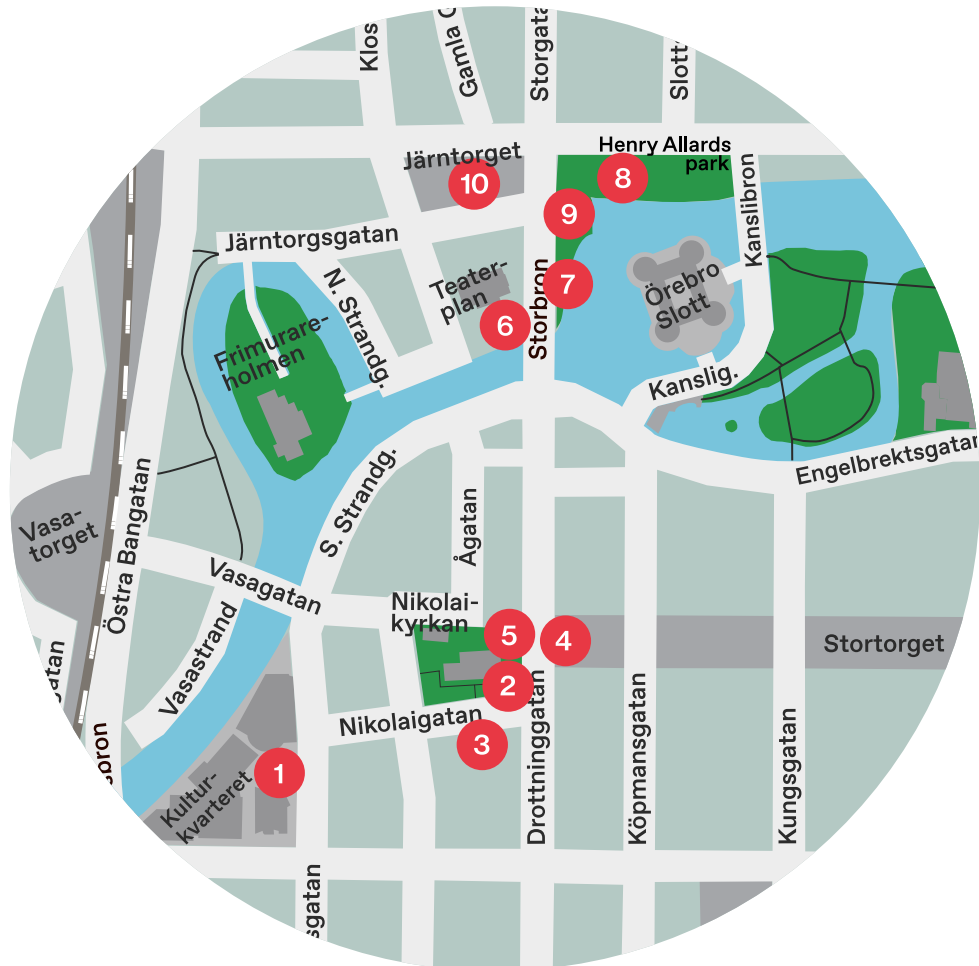

Lär dig ett konstord: Vad är en konstbiennial?

OPENART är Örebros egen konstbiennial. Biennial är ett ord som används för att beskriva att utställningen sker vartannat år. I ordet kan du hitta ”bi” som betyder två och ändelsen ”-ennial” som handlar om något årligt, till exempel engelskans ”annual” som betyder just årlig. En biennial är alltså tvåårig och visas därmed vartannat år.

KARTA ÖVER OPENART 2026

På kartan hittar du placeringen av de konstverk som är med i lärarhandledningen.

1. Varvara & Mar – *A Needle in a Haystack*

2. Rören/Johannessen – *Solastalgia Pangolin*

3. Mark Jenkins – *Glazed Paradise*

4. LILITH – *Jag är extrem*

5. Rören/Johannessen – *Archiving Peak Oil*

6. Gina Disobey – *PASSING*

7. Christian Ristow – *Emotions Are Like The Weather*

8. Doris Apelqvist – *Mellan kosmisk superabundans och mikrad makaronilåda*

9. Kim Demåne – *Drömmar i staden*

10. JAM Public – *Reversed Zoo*

Varvara & Mar – A Needle in a Haystack

En robot arbetar noggrant i en hög med hö och letar efter en nål. Det kan se både imponerande och lite konstigt ut – varför lägga så mycket arbete på något som verkar nästan omöjligt?

Konstverket får oss att fundera över teknikens fördelar och begränsningar. Roboten är väldigt noggrann och stark, men samtidigt verkar den lite hjälplös i det mjuka, röriga höet.

Konstnärerna Varvara & Mar skapar verk där teknik möter natur. De låter maskiner, data och naturliga material arbeta tillsammans på sätt som både är lekfulla och får oss att tänka efter.

I det här verket möts robotens exakta rörelser och det stökiga höet. Det kan bli en startpunkt för samtal med barn om hur vi använder teknik i våra liv, och hur mycket vi egentligen litar på den.

Diskutera – Låt naturen ta plats

Konstverket heter A Needle in a Haystack. Diskutera tillsammans: Vad tror du konstnärerna vill berätta med installationen? Tror du att roboten hittar nålen snabbare än om det var en människa som letade? Finns det något i livet, i vardagen, stort eller smått, du tycker att en robot skulle göra bättre än en människa? Finns det något som du tycker att en robot inte kan göra bättre än en människa och varför?

Skapa – Vad gömmer sig i höet?

Roboten letar runt efter en nål i sin stora höstack. Men tänk om nålen inte är det enda som finns där? Kanske gömmer det sig fler saker i höstacken. Kanske finns där andra metallföremål som också tappats bort eller något djur som tycker om att äta hö? Använd fantasin och rita vad du tror kan gömma sig under höet.

Rören/Johannessen – Solastalgia Pangolin

Solastalgia Pangolin är en stor skulptur som ser ut lite som en bågformad byggnad. Inuti finns ett rum med ett litet bibliotek. Platsen är till för vila och andrum och i biblioteket finns böcker som handlar om hur vi kan förstå och ta hand om vår värld. Konstnärssduon Rören/Johannessen beskriver verket som en plats för tankar och känslor i en tid när många oroar sig för klimatet och jordens framtid.

Den skyddande formen påminner om en myrkott – ett djur som rullar ihop sig till en boll för att skydda sig när den känner sig hotat. Myrkotten har ett exoskelett, ett hårt skal med fjäll, som skyddar den mot rovdjur.

Solastalgi är den oro och den längtan som människor känner när deras omgivning förändras och förstörs. Det går att jämföra med en hemlängtan man känner trots att man fortfarande befinner sig hemma, men i ett förändrat hem. Konstnärerna vill skapa en mötesplats där besökare kan stanna upp och tillsammans fundera över hur vi lever, och hur vi kan ta hand om varandra och planeten.

Diskutera – Symbolik och hemlängtan

När konstnärerna skapade formen till konstverket inspirerades de av djuret myrkott. En myrkott som blir rädd eller osäker kan rulla ihop sig till en boll för att skydda sig med hjälp av sin fjälltäckt ryg. Diskutera tillsammans: Varför tror du att konstnärerna valde just myrkotten som inspiration? Kan det finnas någon symbolik i verket? Vad gör vi människor när vi blir rädda eller osäkra? Hur hanterar ni själva oro inför framtiden, klimatet och vår värld?

Skapa – En trygg plats

När myrkotten känner sig rädd eller osäker kan den rulla ihop sig till en boll för att skydda sig. Där inne kan myrkotten känna sig trygg och säker. Människor har inga fjäll, men vi har andra saker som får oss att känna oss trygga och säkra. Det kan till exempel vara personer, platser, djur eller aktiviteter. Rita av konturerna av din kropp på ett stort papper, eller rita en mindre version av dig själv på ett mindre papper. Inuti konturen kan du rita eller skriva saker som får dig att bli glad, känna dig lugn eller trygg. Färglägg gärna med färger du tycker om.

Mark Jenkins – Glazed Paradise

Människoliknande skulpturer har placerats ut på olika platser i stadskärnan. Först kan de vara svåra att upptäcka eftersom de smälter in i omgivningen, men är du uppmärksam ser du snart att något inte riktigt stämmer. En person står lutad mot en vägg, men i stället för ett huvud har den en rund lampa. Någon annan ser ut att ha simmat ut i Svartån men siter nu blickstill på en guppande flotte.

Figurerna väcker nyfikenhet och får förbipasserande att stanna upp. De skapar små situationer där vardagen känns lite annorlunda, som om de har hamnat i fel situation. På så sätt öppnar verket för en slags parallell verklighet, där stadens miljö får nya betydelser.

Konstnären Mark Jenkins arbetar ofta med människokroppen i sina verk. Med hjälp av tejp formar han skulpturerna efter mänskliga modeller och ger dem därmed ett verklighetstroget utseende. Samtidigt finns det något oväntat och lite absurt i dem, som gör att det välbekanta plötsligt känns främmande.

Diskutera – Hur rör vi oss i staden?

Mark Jenkins människoliknande skulpturer är utplacerade på flera ställen i staden. Om man tittar snabbt kan man nästan tro att konstverken faktiskt är riktiga människor som bara är väldigt stilla. Diskutera och resonera tillsammans kring hur vi människor lever och rör oss i staden. Hur fungerar normer och sociala koder? Vad händer om man följer dem eller inte? Det finns många saker som vi människor gör bara för att passa in eller för att alla andra gör likadant. Kanske finns det vanor och regler som egentligen är onödiga, eller som människor hade mått bättre utan?

Skapa – Fånga rörelse

Konstnären skapar skulpturer som ser väldigt verkliga ut. Alla föreställer människor och tittar man snabbt kan man nästan tro att dom är riktiga. Men tittar man lite, lite längre ser man att det faktiskt är skulpturer och inte personer. För att kunna få skulpturerna att se så verkliga ut tar Mark hjälp av flera olika människor som får stå modell. Det gör att han kan fånga precis hur en människa rör sig. Testa att skapa en egen skulptur eller rita av en klasskompis. Arbeta i par och turas om att vara modell och att skapa. Medan den ena står eller sitter i en vald position försöker den som skapar fånga rörelsen.

LILITH – Jag är extrem

En stor arm har tagit plats framför Nikolaikyrkan som om den tillfälligt lämnats där. Handen är utsträckt med handflatan öppen mot himlen.

Den stora skalan gör att platsen känns annorlunda och konstverket handlar om hur vi ser på våra kroppar, vår kroppsliga identitet och vad som definierar en normal kropp. Konstnärssduon LILITH är intresserad av riter som förenar oss människor och detta verk kan ses som en rit knuten till kroppen. Den som tittar nära kan se att armen har ett silikonlager som konstnärerna jobbat in en glittrig yta i och på så sätt förhöjt den extrema kroppsdel till något ännu vackrare.

Under sommaren används skulpturen i ett konstnärligt framträdande, som på konstspråk brukar kallas performance. Då bärs armen långsamt genom staden i ett sorgetåg med människor i olika åldrar, till musik från ett specialskrivet operastycke. Det blir en gemensam upplevelse som både kan kännas stark och berörande.

Diskutera – Kroppar och normer

Konstverket hyllar alla kroppars olikheter. Armen påminner oss om att ingen kropp är den andra lik och att just dessa olikheter är något att värdesätta. Diskutera och fundera tillsammans: Varför tror ni konstnärerna vill lyfta fram kroppars olikheter på det här sättet? Hur påverkar normer hur vi uppfattar olika kroppar? Finns det kroppar som får mer utrymme i samhället än andra och varför blir det så?

Skapa – Lika men olika

Rita en kroppsdel till exempel en arm, hand eller fot, men i en oväntad storlek, form eller position. Tänk fritt och lekfullt – inget måste se "rätt" ut. Dekorera din kroppsdel med färg, mönster och kanske glitter eller annat material och låt din kroppsdel få bli riktigt fin även om den är annorlunda.

Sätt upp alla delar tillsammans på väggen eller golvet och låt alla era kroppsdelar bilda en ny kropp eller ett landskap av kroppar.

Rören/Johannessen – Archiving Peak Oil

Konstverket består av delar från en gammal Volkswagenbil. Bilen har plockats isär och visas upp i olika bitar. På något sätt blir sidorna som vingar och bak- och frامdel som ben och konstverket påminner lite om när man ser ett insektsexemplar i en monter på ett museum.

Konstnärerna Rören/Johannessen ser bilen som en slags symbol från en tid då vi använde mycket olja. Något som en gång stod för rörelse, frihet och utveckling visas här på ett nytt sätt – som ett föremål att titta på och fundera över. Bilar påverkar miljön och därmed massor av insektsarter med utsläpp och produktionseffekter.

I sina verk undersöker konstnärerna hur vi människor samlar och sorterar saker för att förstå världen och vår historia. Vad väljer vi att spara? Vad försvinner med tiden? Och hur kommer människor i framtiden att se på vår tid och vårt beroende av olja?

Diskutera – Omtanke om det minsta

I det här verket har konstnärduon Rören/Johannessen använt en bil som grund för verkets struktur. Delarna av bilen har plockats isär och placerats om tills formen liknar en insekt. Det är som om bilen, ett föremål som påverkar vår miljö och natur, har förvandlats till ett av de djur som drabbas hårt av avgaser och utsläpp. Vad kan vi människor göra för att stoppa förstörelsen av de platser där små djur lever? Vad händer om vi inte gör något åt att små djur får det svårare att leva, och hur kan vi förhindra det? Tycker du att människor tar sitt ansvar för de små djuren, eller kan vi göra mer?

Skapa – Insekter av kollage

I det här verket har konstnärduon Rören/Johannessen använt en bil som de har plockat isär i olika delar. Det är lite som om bilen, som vanligtvis hör hemma i staden och släpper ut avgaser, har förvandlats till ett av de små djuren i naturen som påverkas av just dessa utsläpp – en liten insekt. Prova att arbeta som konstnärerna och sätt ihop saker som egentligen inte hör ihop. Det går att göra som kollage med bilder som teckningar eller med färgglada papper. Klipp och klistra för att sätta ihop bilderna till något litet från naturen. Ett fönster kan bli en vinge eller en insektskropp och en buss kanske får formen av en tusenfoting. Kanske blir det en skalbagge, en fluga eller en fjäril.

Gina Disobey – PASSING

En elefant står framför en portal. Skulpturens yta är speglande och fångar både ljuset och de som närmar sig. Det ser ut som att det går att passera genom portalen, men storleken verkar inte riktigt stämma. På marken står det skrivet ”Vad måste ändras?”. Är det elefanten som är för stor, eller är öppningen för liten?

I Gina Disobeyes konst handlar innehållet ofta om tillhörighet – om vem som får plats och vem som inte gör det. Som dotter till en nigeriansk och en italiensk konstnär är hennes praktik djupt påverkad av hennes mångkulturella bakgrund och den blandning av erfarenheter den innebär.

Frågor om vem som räknas in i tillhörigheten och vem som behöver anpassa sig uppstår. Med alla delarna av verket tillsammans tvingas besökaren att fråga sig, vad behöver vi ändra på: elefanten i rummet och fördomarna vi inte talar om, eller den alldeles för smala norm som portalen utgör, tydligt för liten för det som inte passar in?

Diskutera – Elefanten i rummet

Diskutera hur uppställningen av skulpturerna och texten kan tolkas. Vad tror ni att det betyder att elefanten inte riktigt får plats? Varför tror ni att ytan är speglande och vad händer när vi ser oss själva i verket?

Vad kan ”portalen” symbolisera i samhället? Finns det situationer där människor förväntas anpassa sig för att passa in? Ge exempel. Vad kan ”elefanten” stå för? Någon som inte passar in eller något vi inte pratar om?

Vad tycker ni måste ändras – individen eller normen? Eller både och? Vem har makt att bestämma vad som är ”lagom” eller ”normalt”?

Skapa – Vik en elefant

På Teaterplan har konstnären Gina skapat en stor skulptur i form av en elefant. Skulpturen är byggd av ett speglande material där besökare kan se sig själva. Tittar man närmare på elefantens form upptäcker man att den består av raka linjer och skarpa kanter, nästan som om den vore vikt av papper, likt en origamifigur. Inspirerad av skulpturens former kan du också prova att vika din egen elefant i papper. Instruktioner och film för hur man viker sin egen elefant finns på openart.se eller om du skannar QR-koden.

Christian Ristow – Emotions Are Like The Weather

Framför slottet finns tre ansikten med olika uttryck. De hänger i en mekanisk konstruktion och sitter ihop med varandra. När ett ansikte rör sig uppåt, rör sig de andra neråt.

Besökare kan förändra verket genom att låta ansiktena byta position. Varje rörelse påverkar de andra delarna så att allt hänger ihop. Konstnären Christian Ristow arbetar ofta med teknik och rörelse i sina verk. Han skapar interaktiva skulpturer där besökaren är med och påverkar vad som händer.

I Emotions Are Like The Weather kan rörelsen påminna oss om hur känslor fungerar. Känslor kan vara starka och ibland svåra, men de förändras hela tiden, precis som vädret, och är ständigt i relation till varandra.

Diskutera – Känslor

I konstverket visas tre väldigt grundläggande känslor: Glädje, ilska och sorg. Vad finns det mer för känslor utöver dessa tre? Varför tror ni att verket heter Emotions Are Like The Weather? På vilket sätt är känslor som väder? Finns det “bra” och “dåliga” känslor, eller fyller alla en funktion? Vad kan man göra när känslor känns överväldigande? Hur kan vi bli bättre på att förstå både våra egna och andras känslor?

Skapa – Prova på något abstrakt: rita känslor

Ansiktena i konstverket visar olika känslor. Ett ansikte ser sorgset ut och ett annat glatt. Precis som hos oss kan känslorna byta plats. Ibland är man glad och lycklig, ibland arg, irriterad eller ledsen. Välj en känsla som du själv har upplevt. Hur brukar den känslan kännas i kroppen? Kändes den bubblig och varm, eller kanske hård och taggig? Fundera på vilken form känslan skulle kunna ha om du ritade den. Är den rund och mjuk, eller spetsig med skarpa kanter? Rita eller måla hur du tror att känslan ser ut när den finns i kroppen. Om du vågar kan du även berätta vad som gjorde att du fick känslan!

Doris Apelqvist – Mellan kosmisk superabundans och mikrad makaronilåda

En stor konstruktion breder ut sig, som en korsning mellan en lekplats och ett hus. Delarna lutar, möts och bryts av, som om ett rum har plockats isär och satts ihop på ett nytt sätt.

Verket är byggt av återbrukat material och har vuxit fram steg för steg. Konstnären Doris Apelqvist arbetar genom att pröva, flytta delar och kombinera dem på olika sätt.

I sitt arbete rör hon sig mellan det mycket stora och det nära och vardagliga. Tankar om universum och oändlighet möter sådant som finns i våra liv, som ett kök, ett minne eller den egna kroppen.

Verket kan kännas som en plats vi nästan känner igen, men som ändå är svår att sätta ord på. Det finns spår av berättelser, men inget som är helt bestämt – och det ger utrymme för egna tankar och tolkningar.

Diskutera – Stora och små perspektiv

När Doris skapar sina konstverk jobbar hon intuitivt och lyssnar in sina impulser. Ett återkommande tema är balansen mellan två motsatser som till exempel enorma perspektiv och små, små enkla vardagligheter. Diskutera tillsammans: Varför tror du konstnären valde att utforska just dessa ytterligheter? Kan du se något i konstverket som för tankarna till enorma, kosmiska perspektiv inom tid och rum? Motsvarande för något enkelt, hemtamt, vardagligt eller oansenligt? Många delar av verket har symboler, former och mönster. Kan dessa bära på någon symbolik?

Skapa – Mönster, former och symboler

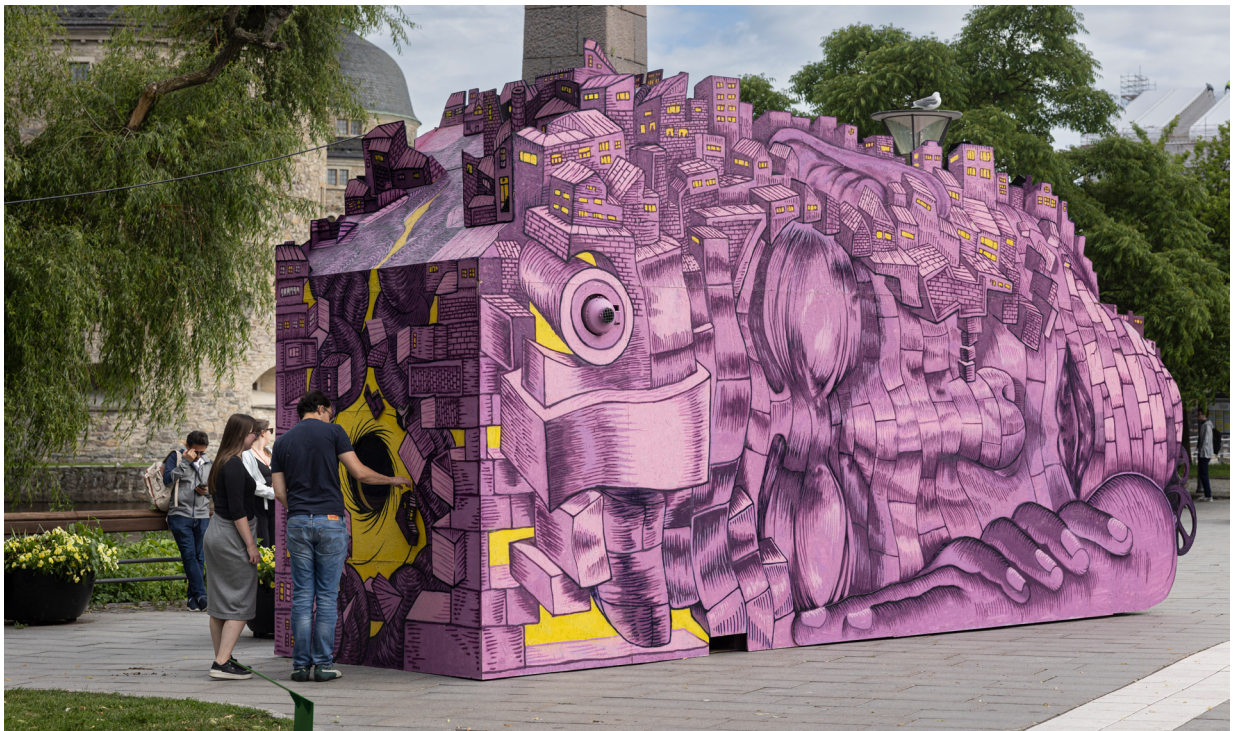
I Doris konstverk blandas en mängd olika mönster, rutnät, cirklar, mönster och symboler med olika former och färger, nästan som ett ihopsatt pussel. Använd färgade papper och härma de mönster och former som finns i skulpturen. Använd sedan sax och tejp för att klippa ut former av dina mönster och skapa ett eget pusselliknande konstverk. Kanske kan ni byta pusselbitar med varandra och få nya spännande kombinationer.

Kim Demåne – Drömmar i staden

En stor figur ligger och sover mitt i staden. Gestalten är byggd av trä och målad i starka färger. På huvudet finns små hus och murar och det ser ut som att en hel stad har vuxit fast där. Tankarna är fyllda av byggnader och gator.

I ett litet fönster kan man titta in på en video där liknande hus och byggnader skapar formen av ett litet spädbarn. Det är nästan som att du får kika in i drömmarna hos den sovande gestalten.

Konstnären arbetar med att blanda fantasi och verklighet. I det här konstverket blir sömnen en paus mitt i allt liv i staden. Konstverket blir en plats där stadens tyngd och stress för en stund förändras och blir till något lättare, som i en dröm.

Diskutera – Drömmar

Konstverket handlar om drömmar och fantasi. Vad kan den sovande figuren symbolisera när den står mitt i staden? Varför tror du att konstnären har valt att göra ett huvud utan kropp? Hur tycker ni att filmen påverkar resten av konstverket när man får se den?

Hur kan fantasi eller drömmar hjälpa oss att hantera verkligheten? Hur påverkas vi av att leva i en stad eller ett samhälle med många intryck? Vad händer med oss när vi inte får pauser eller tid för återhämtning?

Skapa – Vad drömmar du om?

Konstverket handlar om drömmar och fantasi. Brukar du komma ihåg dina drömmar när du vaknar? Finns det någon dröm du kommer ihåg extra bra? Rita och berätta om en dröm du minns. Vad hände i drömmen? Var något annorlunda från verkligheten? Ibland kan man göra sådant som man inte kan göra i verkligheten i sina drömmar. Minns du något extra starkt? Hur kändes det när du vaknade?

JAM Public – Reversed Zoo

På Järntorget har konstnärsgruppen JAM Public byggt en värld där djur och människor byter roller för en stund i ett omvänt zoo. I detta zoo är människornas plats begränsad medan djuren är fria. Människor kan gå in i burar, medan djuren får röra sig var de vill. Genom lek, fantasi och olika kostymer får besökare prova nya roller och skapa masker, vingar, öron eller päls. Under sommaren är platsen öppen varje dag och kan förändras beroende på vilka som deltar och vad de gör.

Här finns också OPENARTs skaparverkstad och du kan skapa själv eller låna tillbehör för att släppa fram ditt inre djur och bli en del av konstverket.

Konstnärsgruppen JAM Public arbetar med verk där människor möts och skapar innehållet tillsammans. Det som först kan likna en byggarbetsplats visar sig vara en plats för lek och upptäckande, där gränsen mellan publik och deltagare suddas ut.

Diskutera – Ett omvänt zoo

Konstnärsgruppen JAM Public vill få oss människor att utforska våra inre djur och leker med tanken på hur världen skulle se ut om människor och djur bytte plats med varandra. Diskutera tillsammans: Hur kan vi ge naturen större utrymme i våra städer, och hur skulle det se ut? Vad tror ni skulle förändras om djur och natur fick en större plats i människors vardag?

Skapa – Djur i stan

Konstnärsgruppen JAM Public vill få oss att fundera över relationen mellan människor, djur och natur genom att leka med tanken att djuren tar större plats i våra städer än oss. Fundera på hur det skulle vara om djuren plötsligt började bo mitt i staden, kanske här i Örebro. Vilka djur skulle finnas, och hur skulle de leva tillsammans med människorna? Rita hur du tror att det hade sett ut. Kanske gör djuren saker som människor brukar göra, åker buss, handlar i affärer eller leker i stadens parker?